

శ్రీ పురుష సూక్తమ్ (ఖుగ్నేదం)

హరిఃభమ్ ॥

ఓం తచ్ఛం యోరావృణీమహే | గాతుం యజ్ఞాయ | గాతుం
యజ్ఞపతయే | దైవి స్వస్తిరస్తునః | స్వస్తిరాముహేభ్యః | ఊర్ధ్వం జిగాతు
భేషజమ్ | శంన్మూ అస్తు ద్విపదే | శం చతుపుదే |

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతి : ||

సహస్రశీరషా పురుషః | సహస్రాక్షః స్పహస్రపాత్ |

స భూమింవిశ్వతోవృత్పా | అత్యతిష్ఠ ద్ధశాంగుళమ్ | 1

పురుష ఏ వేదగ్ం సర్వమ్ | యద్మాతం యచ్ఛ భవ్యమ్ |

ఉత్థామృతత్వస్యేశానః | యదన్మేనాతిరోహతి | 2

ఏతావానస్య మహిమా | అతో జ్యోయగ్ంశ్చ పూరుషః ||

పాదోఽస్యవిశ్వా భూతాని | త్రిపాదస్యాఽమృతం దివి | 3

త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః | పాదోఽస్యేహభవాత్పునః |

తతో విష్ణంస్యక్రామత్ | సాశనానశనే అభి | 4

తస్మాద్విరాదజాయత | విరాజో అధిపూరుషః |

స జాతో అత్యరిచ్యత | పశ్చాధ్యామిమథో పురః || 5

యత్పురుహేణ హవిషా | దేవా యజ్ఞమతన్వత |

వనంతో అస్యాసీదాజ్యమ్ | గ్రీప్మ ఇద్యశ్శరద్ధవిః | 6

సప్తాస్యాస్యస్యరిధయః | త్రిస్సప్త సమిధః కృతాః |

దేవా యద్యజ్ఞం తన్యానాః | అబద్యన్ పురుషంపశుమ్ | 7

తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రోక్షన్ | పురుషం జాతమగ్రతః ॥

తేన దేవా అయజంత | సాధ్య బుషయశ్చయే ।

8

తస్మా దృజ్ఞాత్ ర్వహుతః | సంభృతం పృషధాజ్యమ్ ।

పశుగ్నస్తాగ్నశ్చక్రే వాయవ్యాన్ | ఆరణ్యాన్గ్రామ్యశ్చయే ॥

9

తస్మాదృజ్ఞాత్ ర్వహుతః | బుచ స్నామాని జిజ్ఞిరే

ఛాంధాగ్ంసి జిజ్ఞిరే తస్మాత్ | యజుస్తస్మాదజాయత ॥

10

తస్మాద్వా అజాయంత | యేకే చోభయాదతః

గావోహ జిజ్ఞిరే తస్మాత్ | తస్మాజ్ఞాత్ అజావయః

11

యత్పురుషం వ్యదధుః | కతిథా వ్యకల్పయన్

ముఖం కిమస్య కౌ బాహూ | కావూరు పాదా వుచ్యేతే ॥

12

బాహ్యాణో 2 స్వముఖమాసీత్ | బాహూ రాజన్యః కృతః | ఊరూ తదస్య

యదైశ్యః | పద్మాగ్నం శూద్రో అజాయత ॥

13

చంద్రమా మనసో జాతః | చక్కో స్నార్యో అజాయత

ముఖా దింద్రశ్చాగ్నిశ్చ | ప్రాణా ద్వాయు రజాయత ॥

14

నాభ్యా ఆసీ దంతరిక్షమ్ | శీర్షోద్యో సమవర్తత ।

పద్మాగ్నం భూమిర్థిశ క్రోత్రాత్ | తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్ ॥

15

వేదాహమేతం పురుషం మహంతమ్ ,

ఆదిత్యవర్షం తమస్తు పారే ।

సర్వాణి రూపాణి విచిత్య ధీరః ।

నామాని కృత్యా 2 భివదన్ యదాస్తే ॥

16

ధాతా పురస్తాద్వముదాజహోర ।

శక్తః ప్రవిద్యాన్ప్రదిశ శ్చతప్రః

తమేవం విద్యానమృత ఇహా భవతి ।

నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే ।

17

యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత దేవాః ।

తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ ।

తేహనాకం మహిమాన స్పచంతే ।

యత్ర పూర్వే సాధ్య స్పంతి దేవాః ॥ 18

అధ్య సంభూతః పృథివ్యై రసాచ్చ ।

విశ్వకర్మణ స్పమవర్తతాధి ।

తస్య త్వష్టా విదధద్రూపమేతి ।

తత్పురుషస్య విశ్వమాజానమగ్రే ॥ 19

వేదాహమేతం పురుషం మహంతమ్ ।

ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్ ।

తమేవం విద్యానమృత ఇహభవతి ।

నాన్యః పన్ధావిద్య తేయనాయి ॥ 20

ప్రజాపతిశ్చరతి గర్భ అన్తః ।

అజాయమానో బహుధా విజాయతే ॥

తస్య ధీరాః పరిజానంతి యోనిమ్ ।

మరీచినాం పదమిచ్ఛంతి వేధసః ॥ 21

యో దేవేభ్య ఆతపతి । యో దేవానాం పురోహితః ।

పూర్వోయో దేవేభోజాతః । నమో బుచాయ బ్రాహ్మణే ।

రుచం బ్రాహ్మణం జనయన్తః । దేవా అగ్రే తదబ్రువన్ ।

యస్తైవం బ్రాహ్మణోవిద్యాత్ । తస్యదేవా అసన్ వశే ॥ 22

శ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చ పత్స్య । అహోరాత్రే పార్ణ్వః ।

సక్షత్రాణి రూపమ్ - అశ్వినో వ్యాతమ్ ।

ఇష్టం మనిషాణ । అముం మనిషాణ । సర్వం మనిషాణ ॥ 23

ఓం తచ్ఛం యోరావృణీమహే | గాతుం యజ్ఞాయ |

గాతుం యజ్ఞపతయే | దైవీ స్వస్తిరస్తునః |

స్వస్తిర్మానుషేభ్య | ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్ |

శంన్నో అస్తుద్విపదే | శం చతుపుదే | ||

ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః ||

ఇతి శ్రీ పురుషసూక్తం సమాప్తమ్

